

Лясковець С.С.

Західноукраїнський національний університет

ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС

У статті проаналізовано процес становлення і розвитку українсько-американських між-державних відносин у торгово-економічній сфері упродовж 90-х рр. XX ст. – початку XXI ст. як найбільш результативної та масової форми спілкування між двома країнами. Наголошено на тому, що Сполучені Штати Америки є однією з найпотужніших держав сучасності, вплив якої на світову політику та світовий ринок у контексті глобалізаційних процесів подеколи є визначальним. Після розпаду СРСР США проводять досить активну політику у Східній Європі, приділяючи особливу увагу країнам пострадянського простору, передовсім Україні.

Методологія дослідження ґрунтується на основоположних принципах наукового пізнання: історизму, системності й об'єктивності. Водночас методологічна структура статті передбачає аналіз зовнішньої політики Сполучених Штатів на трьох рівнях: теоретико-концептуальному (аналіз ідейно-теоретичного фундаменту зовнішньої політики у контексті нової геополітичної ситуації у Європі та нових реалій і викликів сучасної системи міжнародних відносин); доктринальному (аналіз зовнішньополітичних концепцій і нормативно-правового забезпечення зовнішньої політики); практико-політичному (аналіз реалізації пріоритетних напрямів зовнішньої політики та політико-стратегічного курсу обох держав).

Підкреслено, що економічна співпраця між країнами є необхідним елементом розвитку світогосподарської системи, адже дає змогу отримувати вигоду обом сторонам. В умовах війни з Росією ця країна розглядається лише як політичний партнер. Для України торговельно-економічне співробітництво із США як є найбільшою економікою світу становить значний інтерес, особливо в умовах російської агресії, яка вимагає геополітичних змін в економічній співпраці. Тож економічні контакти із США, окрім економічної вигоди, створюють позитивний імідж української економіки, що свідчить про надійність України як торговельного й економічного партнера. Загалом торговельно-економічні відносини з Україною залишилися і залишаються важливим напрямом двосторонньої співпраці та віддзеркалюють загальний рівень відносин США й України.

Ключові слова: Україна, США, економіка, торгово-економічні відносини, угоди, зовнішня політика.

Постановка проблеми. Сполучені Штати Америки є однією з найпотужніших держав сучасності, вплив якої на світову політику та світовий ринок у контексті глобалізаційних процесів подеколи є визначальним. Після розпаду СРСР США проводять досить активну політику у Східній Європі, приділяючи особливу увагу країнам пострадянського простору, передовсім Україні.

Нині одним із ключових питань для України є зміцнення її геополітичного становища (далі – ГПП) не тільки у регіоні, а й у світі загалом. Слід констатувати, що значення впливу США на ГПП України важко переоцінити. Можна стверджувати, що США є країною, інтереси якої визначають як глобальне, так і регіональне ГПП України. Сьогодні США за економічним і військовим потенціалом є наддержавою світового масштабу, яка знаходиться на найвищому рівні

ієрархії міжнародної системи. Крім того, США досі є домінуючою силою в Європі та, напевне, нею і залишатимуться. Послаблення впливу США у регіоні можливе лише у разі перемоги неізоляціоністських сил в американській політиці, що є малоімовірним, адже політична еліта цієї країни усвідомлює, що шлях до лідерства у світі лежить через панівне становище у Європі та Євразії загалом.

США визнали Україну 25 грудня 1991 р. Дипломатичні відносини між двома країнами було встановлено 3 січня 1992 р. Із часу відновлення незалежності України США надають практичне сприяння її утвердженню як сучасної демократичної й економічно розвиненої європейської держави [1, с. 179].

Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності завжди присутній у стратегії США,

проте не завжди декларується і часто приносить результати із часом. Тобто варто говорити про потенційну економічну вигоду. Цей формат двосторонніх відносин стосується передовсім країн, котрі мають стратегічне значення для забезпечення національних інтересів США. Україна належить до числа таких держав.

Економічна співпраця між країнами є необхідним елементом розвитку світогосподарської системи, адже дає змогу отримувати вигоду обом сторонам. В умовах війни з Росією ця країна розглядається лише як політичний партнер. Для України торговельно-економічне співробітництво зі США, яка є з найбільшою економікою світу, становить значний інтерес, особливо в умовах російської агресії, що вимагає геополітичних змін в економічній співпраці. Тож економічні контакти із США, окрім економічної вигоди, створюють позитивний імідж для української економіки, який свідчить про надійність України як торговельного й економічного партнера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою орієнтації у досліджуваній темі та для визначення місця нашої публікації у процесі наукового осмислення проблематики автор уважно ознайомився із працями сучасних американських і українських дослідників та історичною літературою української діаспори. Вагомий внесок у вивчення українсько-американських торгово-економічних взаємин зробили О. Ващенко [2; 3], Т. Мединська [4], Б. Канцелярук [5], Б. Чернега та В. Білозубенко, [6], Н. Тітова [7], В. Шамраєва [8], П. Потічний [9] та ін. Проведений аналіз наукових досліджень українсько-американських відносин дає підстави зробити висновок про те, що інтерес до цієї проблеми зосереджувався переважно на фрагментарному вивченні окремих аспектів українсько-американських зв'язків, а також геополітичному вимірі зовнішньої політики України та США.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз процесу становлення і розвитку українсько-американських міждержавних відносин у торговельно-економічній сфері упродовж 90-х рр. ХХ ст. – початку ХХІ ст. як найбільш результативної та масової форми спілкування між двома країнами. Завдання праці полягають у тому, щоб проаналізувати історіографію наукової проблеми та джерельну базу дослідження й охарактеризувати геополітичне становище обох держав, окреслити тенденції розвитку торговельно-економічної, співпраці, визначивши динаміку, пріоритетні напрями та перспективи розвитку; виокремити

участь української діаспори США у лобіюванні інтересів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки після розпаду Радянського Союзу США є єдиною наддержавою у світі, молодим державам надзвичайно важливо розвивати з ними партнерські відносини в усіх галузях і в усіх напрямках. Україна у цьому питанні не є винятком. Значення міжнародних відносин у цьому напрямі зростає ще й тому, що розвиток плідної економічної співпраці допомагає нашій державі у вирішенні багатьох проблем.

Розглядаючи зазначену проблематику, слід пригадати, з яким вантажем наша держава розпочала економічне співробітництво зі США. Із самого початку своєї незалежності Україна зіткнулася з дуже багатьма проблемами в економічній галузі [10, с. 10].

Офіційне закріплення торговельно-економічної співпраці між США й Україною відбулося у 1992 р. в угоді про торговельні відносини. У цьому документі прописувалися основні принципи співробітництва [11], такі як недискримінаційний режим для товарів і послуг, заходи для заохочення розширення комерційних контактів із метою збільшення торгівлі, спрощення процедури роботи торгових урядових представництв із громадянами, а також режим роботи комерційних представництв, порядок вирішення спорів. Подальше оформлення торговельно-економічних відносин відбулося в угоді про гуманітарне і техніко-економічне співробітництво [12]. У цій угоді прописується порядок звільнення від сплати податків, мит та інших зборів із товарів, поставок та іншого майна, що надається або використовується у зв'язку із програмами допомоги; статус цивільного та військового персоналу.

На початку 1990-х рр. основними формами торговельно-економічної взаємодії США й України були торгівля, капіталовкладення, кредити, техніко-економічна допомога, співробітництво в окремих сферах (передовсім енергетиці). Формат співробітництва – міждержавний рівень, співпраця між суб'єктами господарських відносин.

Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності завжди присутній у стратегії США, проте не завжди декларується і часто приносить результати із часом. Отже, треба говорити про потенційну економічну вигоду. Цей формат двосторонніх взаємин стосується насамперед держав, що мають стратегічне значення для забезпечення національних інтересів США. Україна належить до числа таких країн. Загалом у двосторонній

торговельно-економічній співпраці значну роль відіграють політичні та безпекові чинники. С. Телбот (заступник Держсекретаря) у листопаді 1994 р. під час промови у Вашингтонському Центрі Карнегі поміж іншим наголосив на тому, що «ядерне питання не давало змоги сконцентруватися на економічній проблематиці», проте економічна складова частина двосторонніх взаємин розглядалася як важливий інструмент досягнення політичних цілей, і США йдуть на значні поступки та надають суттєву допомогу нашій державі. Свідченням цього є те, що Конгрес постійно узгоджує торговельне законодавство з метою підтримки двосторонніх відносин, хоча традиційно такі питання визначаються принципами СОТ.

Для української сторони, навпаки, економічна складова частина взаємовідносин була надзвичайно важливою і навіть домінантною, «оскільки розглядалася як один із факторів утвердження реального суверенітету» [13, с. 29]. Окрім того, Україна не мала досвіду проведення зовнішньоекономічної діяльності та її правового й інституційного забезпечення, що було значною перешкодою для налагодження ефективної співпраці з розвиненими країнами [14, с. 38]. Серед інших проблем необхідно вказати на збереження командно-адміністративних підходів, системну кризу початку 1990-х рр., несформованість валютної системи України, низьку конкурентоспроможність більшості експортних товарів. Доречно підкреслити, що американська сторона завжди спонукала Україну до ринкових перетворень.

Поряд зі співробітництвом із міжнародними фінансовими організаціями, Україна зацікавлена у залученні інвестицій із окремих країн. США серед таких країн-донорів у визначений період посідає чільне місце, використовуючи інвестиційну політику як важливий інструмент впливу на політику Нових незалежних держав (далі – ННД).

Ключовими формами торговельно-економічної взаємодії США й України були торгівля, капіталовкладення, кредити, техніко-економічна допомога, співробітництво в окремих сферах. Формат співробітництва – міждержавний рівень, співпраця між суб'єктами господарських відносин [15, с. 55–56].

Позитивний вплив на співпрацю у торговельно-економічній галузі справила і суттєва лібералізація зовнішньоекономічної діяльності України (відмова від квотування та ліцензування експорту, скасування ПДВ на експорт тощо). США позитивно поставилися до економічних ініціатив

Президента Л. Кучми та сприяли отриманню кредиту МВФ на 371 млн дол.

Досить важливим документом, котрий дозволяє виокремити проблемні моменти у двосторонніх торговельно-економічних відносинах та інвестиційній політиці США, є аналітична доповідь Держдепартаменту за 1994 р. по Україні. Серед них – недосконала банківська система, відсутність якісної інфраструктури, нерозвинене ринкове законодавство, відсутність чіткої валютної політики. Серед перешкод названі також загальна депресія економіки та високі податки й корупція. Особливо останній факт був українським неприйнятним для американського бізнесу. Серед позитивних зрушень – прийняття низки законів у царині дотримання прав інтелектуальної власності [15, с. 61].

У контексті торговельно-економічної співпраці США й України важливо виокремити такий напрям, як надання допомоги. Для проведення демократичних перетворень у ННД та реорганізації їхньої економіки на ринкових засадах уряд США у 1990-х рр. започаткував діяльність низки програм, таких як Фонд підтримки підприємств у нових незалежних державах; Фонд «Євразія», Програма Міністерства сільського господарства «COHRAN». Американський фонд підприємництва фінансував програму «Підтримка становлення малого бізнесу шляхом надання кредитів», дія котрих поширювалася і на Україну. Отже, допомога надається Вашингтоном у рамках конкретних програм і ставиться у залежність від ступеня виконання українською стороною цих програм. Схема подібна до правил, що існують у наданні допомоги світовими фінансовими інституціями. Загалом США схильні застосовувати елементи позаінституційної політики для збереження власних інтересів у деяких державах [16, с. 141].

Двосторонні торговельно-економічні зв'язки окресленого періоду зазнали значного впливу політичних факторів. Важливим інструментом у визначенні питань, що гальмували розвиток двосторонньої співпраці в економічній сфері й окреслення шляхів їхнього вирішення залишаються економічні комітети в рамках Американсько-української міждержавної комісії (далі – АУМК). Так, із 2 по 3 листопада 2000 р. у Києві відбулося засідання Комітету з питань економічної співпраці. Ключові проблеми стосувалися ефективності реформування української економіки. Представники США наголошували на необхідності системного підходу до проведення реформ і готовності з боку США допомагати у

цьому процесі. Американська делегація запропонувала проводити засідання комітету регулярно двічі на рік [17, с. 1].

Обговорення актуальних питань розвитку торговельно-економічних відносин відбулося 18–19 квітня 2002 р. у Вашингтоні під час роботи американсько-українського Комітету з питань економічного співробітництва. Представником України був Віце-прем'єр-міністр В. Роговий. Головним питанням стали підвищення американською стороною тарифів на сталь і ветеринарна заборона ввезення американської курятини з боку України, а також питання скасування поправки Джексона – Веніка. Також серед головних проблемних питань 2002–2003 рр. названі надання ринкового статусу українській економіці та захист прав американських інвесторів. Сторони обговорили необхідні заходи щодо нормалізації відносин. Зрештою, у квітні 2003 р. українська сторона зняла заборону на ввезення американської курятини [18, с. 58–59].

Позитивним моментом для торговельно-економічної співпраці стало те, що 10 червня 2002 р. у рамках домовленостей із Паризьким клубом українська делегація провела переговори із представниками США. Вашингтон погодився на реструктуризацію заборгованості за 12 років, що становила 179 млн дол. Угода набула чинності 19 серпня 2002 р. Відповідно «Exsimbank» США поновив кредитну лінію для України. Окрім того, 3 серпня 2002 р. Сенат схвалив рекомендацію надати Україні у рамках зовнішньої допомоги США 155 млн дол. Розподіл фінансів визначався таким чином: на ядерні технології – 30 млн дол., адміністративну реформу – 14 млн дол., решта – на низку програм у сільському господарстві, економіці, розвиток громадянського суспільства та ін. [19, с. 3].

Досить вагомі здобутки у розвитку торговельно-економічних відносин пов'язані із прийняттям США 2005 р. низки принципових рішень. Передусім це стосується скасування низки торговельних санкцій щодо української продукції: наприкінці 2004 р. у Вашингтоні був підписаний Додаток до Угоди між Урядом України та Міністерством торгівлі США про призупинення антидемпінгового розслідування стосовно імпорту деяких видів виробів із обрізного вуглецевого плоского прокату, що дало можливість українським виробникам цього виду продукції протягом трьох років експортувати її до США, проте у межах певних лімітів. 31 серпня 2005 р. рішенням Офісу торговельного представництва США

(далі – ОТП) були скасовані санкції щодо України у вигляді 100% мита на товари за 23 позиціями Гармонізованої тарифної системи США, запроваджені ще у 2002 р. До того ж у Конгресі відбувався перегляд питання про відновлення пільг згідно із Генералізованою системою преференцій США (далі – ГСП) [20, с. 24–25].

Важливою умовою покращення інвестиційного клімату України став 2006 рік. Посприяла цьому також українська діаспора США [21, с. 27]. У січні 2005 р. Український конгресовий комітет Америки (далі – УККА) провів засідання «Україна тоді і зараз» у Конгресі США, основними питаннями якого були: визнання України країною з ринковою економікою, скасування поправки Джексона – Веніка, підвищення закордонної допомоги США нашій країні, підтримка вступу України до СОТ, збільшення обсягів торгівлі й інвестицій у нашу державу, розробка плану вступу України в НАТО. Так, 17 лютого 2006 р. США надали економіці України «ринковий статус», а 6 березня, після 14 років переговорів, Україна та США підписали двосторонню угоду про умови вступу до СОТ [22, с. 187].

Тож 2005–2008 рр. позначені активізацією двосторонньої торговельно-економічної співпраці. Як наголосив Посол України у США Олександр Моцик, за цей період обсяг двосторонньої торгівлі зріс майже втричі та сягнув 4,2 млрд дол., що є ознакою позитивної динаміки двосторонніх відносин. Українська сторона усвідомила, що в умовах застосування американською стороною економічних заходів «прямі втрати українських виробників на американському ринку <...> становили понад 300 млн дол. на рік» [23].

Іншим важливим фактором, котрий мав посприяти активізації двосторонньої співпраці і торговельно-економічній сфері, був вступ України до СОТ. Американська сторона суттєво допомогла на цьому шляху. Самі ж переговори між США й Україною на етапі укладання угод стали основою для розвитку подальшої двосторонньої співпраці. Зокрема, 2006 р. у рамках переговорного процесу щодо вступу до СОТ було підписано двосторонній Протокол щодо доступу на ринки товарів і послуг. Також остаточно поновлено дію щодо української продукції Генералізованою системою преференцій США (далі – ГСП) [24, с. 79–80].

Значний вплив на економічні взаємовідносини мало сприяння з боку США прийняття позитивного рішення у питанні підписання антикорупційної «Порогової програми» Корпорації «Виклик тисячоліття» та включення України до списку

країн-кандидатів на отримання «компакту» у 2007 р. вартістю 33 млн дол. (листопад 2006 р.). Таку саму допомогу Україна отримувала й упродовж 2008 р., але у грудні 2008 р. була виключена зі списку країн-претендентів на отримання «компакту», проте було прийнято рішення про продовження співпраці у рамках цієї програми [25].

Питання активізації двосторонньої торговельно-економічної й інвестиційної співпраці розглядалися 2 жовтня 2008 р., коли у Києві було проведено перше засідання Американсько-української Ради з торгівлі та інвестицій. Сторони підбили підсумки співпраці за попередні роки та намітили кроки щодо його розвитку. Традиційно наголос було зроблено на ринкових перетвореннях і реформуванні правової сфери.

Важливою складовою частиною торговельно-економічної співпраці США й України була інвестиційна співпраця. Серед об'єктивних чинників впливу на інвестиційну політику США щодо України зазначеного періоду слід назвати наслідки кризи 1998 р., недосконалість українського законодавства у галузі захисту прав інтелектуальної власності та низку політичних скандалів. Політичні фактори простежуються досить чітко і позначилися на проблемі визнання економіки України ринковою, скасуванні поправки Джексона – Веніка та вступу до СОТ. Основним елементом стримування двосторонніх торговельно-економічних відносин був той факт, що тривалий час США кваліфікували загальний стан України як політико-системну кризу [26, с. 43–44]. Водночас у сфері торговельно-інвестиційної співпраці з іншими країнами Державні агентства США активно застосовували механізми державно-приватного партнерства.

Результатом ефективної співпраці України та США також стало виведення двосторонніх відносин на рівень стратегічного партнерства, котре було зафіксовано у Спільній заяві президентів України від 4 квітня 2005 р. Основним політичним документом є «Хартія про стратегічне партнерство (грудень 2008 р.), положення якої відображають головні двосторонні пріоритети.

Договірно-правова база відносин України та США налічує низку документів, що охоплюють широкий спектр сфер двосторонньої співпраці, включаючи торговельно-економічну, науково-технічну, гуманітарну, правоохоронну та ін.

Ключовим українсько-американським міждержавним органом є двостороння Комісія стратегічного партнерства (далі – КСП). Її перше засідання відбулося у грудні 2009 р. у Вашингтоні, друге – 3 липня 2010 р. в Києві у рамках офіційного візиту в Україну Держсекретаря США Х. Клінтон, третє – 15 лютого 2011 р. у Вашингтоні. Співголовуючими на засіданнях були керівники зовнішньополітичних відомств України та США. Комісія стратегічного партнерства координує діяльність міжгалузевих механізмів, до компетенції яких віднесено питання політичного діалогу та верховенства права, нерозповсюдження й експортного контролю, енергетичної та ядерної безпеки, науки та технологій, торгівлі й інвестицій, оборони, а також консульські питання. Крім того, ефективним механізмом забезпечення розвитку торговельно-економічної співпраці між Україною та США є діяльність українсько-американської Ради з торгівлі та інвестицій [27].

Також варто наголосити на тому, що нещодавно очільники зовнішньополітичних відомств України та США – Дмитро Кулеба й Ентоні Блінкен – підписали нову Хартію стратегічного партнерства. Ключовими положеннями є: а) США підтримують Україну у протидії агресії Росії. Не визнають спроби анексії Криму та підтримують Кримську платформу; б) США й Україна розширюють взаємодію задля зміцнення обороноздатності та посилення безпеки нашої держави; в) США підтримують прагнення України до членства у ЄС і НАТО; г) США підтримують план трансформації економіки України [28].

Висновки. Таким чином, можна констатувати, що торговельно-економічні відносини з Україною залишалися та залишаються важливим напрямом двосторонньої співпраці та віддзеркалюють загальний рівень відносин США й України. Вони розвивалися у контексті торгівлі товарами та послугами, також досить перспективним і вигідним для України напрямом двосторонніх відносин стала співпраця в енергетичній сфері. Серед характерних рис торговельно-економічних зв'язків виокремлено: непаритетність торговельно-економічної й інвестиційної співпраці обох країн; Україна більше зацікавлена в інтенсифікації цієї галузі співпраці; значні коливання показників двосторонньої торгівлі протягом окремих періодів, котрі часто збігалися з інтенсивністю політичного діалогу.

Список літератури:

1. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. Київ : Знання, 2008. 292 с.
2. Ващенко О.Ф. США – Україна: розвиток двостороннього співробітництва у 1991–2011 роках : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.02. Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів, 2013. 20 с.
3. Ващенко О.Ф. Інвестиційна політика США як важлива складова співробітництва з Україною у 1992–2011 рр. *Сіверянський літопис*. 2012. № 5/6. С. 173–183.
4. Мединська Т. Торгово-економічне співробітництво України і США в умовах економічної глобалізації : автореф. дис. ... канд. економ. наук : 08.00.02 / *Інститут світової економіки і міжнародних відносин Національної академії наук України*. Київ, 2007. 18 с.
5. Канцелярук Б.І. Сучасні виміри політики США до України в умовах постбіполярного світу : дис. ... докт. політ. наук : 23.00.04. Нац. акад. наук України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. Київ, 1998. 423 арк.
6. Міжнародна економічна діяльність України: стан та тенденції розвитку : монографія / О.Б. Чернега, В.С. Білозубенко, Ю.Г. Бочарова та ін. Донецьк : Сх. вид. дім, 2012. 395 с.
7. Тітова Н., Обрицько Б. Шляхи залучення ділових та фінансових кіл діаспори до інвестиційного процесу в Україні. *Регіональна економіка*. 2002. № 2. С. 80–93.
8. Шамраєва В.М. Стратегічне партнерство в українсько-американських міждержавних відносинах: концептуально-теоретичний і практичний аспекти : автореф. дис. ... докт. політ. наук : 23.00.04. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 43 с.
9. Потічний П. Діаспора як чинник міждержавних відносин. *Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті* : Збірник доповідей Першої наукової міжнародної конференції, 8–10 березня 2006 р., м. Львів, Україна. Львів : Сполом, 2006. 508 с. С. 31–37.
10. Каленюк В.Г. До питання про економічну співпрацю Сполучених Штатів Америки з Україною за роки адміністрації У. Клінтона (1993–2000). *Вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка. Історія*. 2005. № 77–79. С. 10–15.
11. Угода про торговельні відносини між Україною і Сполученими Штатами Америки. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.2704.0>
12. Угода між Урядом України і Урядом Сполучених Штатів Америки про гуманітарне і техніко-економічне співробітництво. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.1956.0>
13. Ярошко О.З. Концептуальне забезпечення зовнішньої політики України в постбіполярній системі міжнародних відносин : монографія. Київ : LAT&K, 2001. 304 с.
14. Буркат Т.Л. Особливості торговельно-економічного співробітництва України зі США. *Зовнішня торгівля: право та економіка*. Вип. 2 (6). Ч. 4. 2002. С. 109–114.
15. Ващенко О.Ф. США – Україна: розвиток двостороннього співробітництва у 1991–2011 роках : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02, Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів, 2013. 200 с.
16. Михайленко М.В. Доба інституцій: парадигма світополітичного вибору в умовах глобалізації та українська політика Вашингтона у 90-х рр. Чернівці : Місто, 2005. 240 с.
17. Засідання Українсько-американської Робочої групи з питань нерозповсюдження та експортного контролю 2–3 березня у. м. Вашингтон, Округ Колумбія, 15 лютого 2011 р. URL: <http://www.mfa.gov.ua/usa/ua/news/detail/68768.htm>
18. Кухарська Н. Експортно-імпортна політика України: роки незалежності. *Регіональна економіка*. 2005. № 3. С. 57–66.
19. Допомога США Україні. *Голос України*. 2002. 3 серпня. С. 3.
20. Буркат Т.Л. У несприятливому режимі. *ПІЧ*. № 12. 2002. С. 20–26.
21. Харламова Г.О. Американо-українське інвестиційне співробітництво в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Вип. 91, ч. 1. С. 26–31.
22. Недошитко І.Р. Українська діаспора США у державотворчих процесах в Україні (1991–2011 рр.) : дис. ... канд. істор. наук : 07.00.01. Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2013. 320 с.
23. Шамшур О. Україна – США: ринкова економіка. СOT. Далі буде? *Дзеркало тижня*. 2006. № 9 (588). URL: http://www.gazeta.zn.ua/POLITICS/ukraina_ssha_rynochnaya_ekonomika_vto_prodolzhenie_sleduet.html
24. Три роки членства у СOT: Тенденції зовнішньої політики України у посткризовий період: аналітична доповідь / А.В. Клименко, О.А. Федірко, І.В. Ус. Київ : НБСД, 2011. 120 с.
25. Millennium Challenge Corporation Board of Directors Announces 2007 Compact Eligible Countries: Moldova, Jordan, and Ukraine URL: <http://www.mcc.gov/pages/press/release/release-110806-thresholdcountryselection>
26. Камінський Є. Українсько-американські відносини на початку 21-го століття. *Дослідження світової політики*. Вип. 23. 2003. 215 с.

27. Торговельно-економічне та інвестійне співробітництво між Україною та Сполученими Штатами Америки. URL: <https://www.tpp.ks.ua/zovnishnoekonomichna-diyalnist/analitichnij-material/pivnichna-amerika/78-spolucheni-shtati-ameriki/729-usa23052013.html>

28. Україна та США підписали нову Хартію стратегічного партнерства. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/11/ukrayina-ta-ssha-pidpysaly-novu-hartiyu-strategichnogo-partnerstva-detali-ugody/>

Liaskovets S.S. TRADE AND ECONOMIC COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE UNITED STATES OF AMERICA: HISTORICAL EXCURSION

The article analyzes the process of formation and development of Ukrainian-American interstate relations in the trade and economic sphere during the 1990 s. – the beginning of the XXI century as the most effective and mass form of communication between the two countries. It is emphasized that the United States of America is one of the most powerful states today, whose influence on world politics and the world market in the context of globalization is sometimes decisive. After the collapse of the Soviet Union, the United States pursued a very active policy in Eastern Europe, paying special attention to the countries of the post-Soviet space, especially Ukraine.

The research methodology is based on the basic principles of scientific knowledge: historicism, systematics and objectivity. At the same time, the methodological structure of the article provides for the analysis of US foreign policy at three levels: theoretical and conceptual (analysis of the ideological and theoretical foundation of foreign policy in the context of the new geopolitical situation in Europe and new realities and challenges of modern international relations); doctrinal (analysis of foreign policy concepts and legal support of foreign policy); practical and political (analysis of the implementation of priority areas of foreign policy and political and strategic course of both states.

It was emphasized that economic cooperation between the countries is a necessary element of the development of the world economic system, as it allows both parties to benefit. In the conditions of war with Russia, this country is considered only as a political partner. For Ukraine, trade and economic cooperation with the United States, as the world's largest economy, is of considerable interest, especially in the face of Russian aggression, which requires geopolitical changes in economic cooperation. Thus, economic contacts with the United States, in addition to economic benefits, create a positive image for the Ukrainian economy, which testifies to the reliability of Ukraine as a trade and economic partner. In general, trade and economic relations with Ukraine have remained and remain an important area of bilateral cooperation and were a reflection of the general level of US-Ukraine relations.

Key words: *Ukraine, USA, economy, trade and economic relations, agreements, foreign policy.*